

27/04/20

Amarpreet Singh
Math Master.

7th

ਮੈਥਰਨ ਮੈਥਿਕਾ ਦੀ ਭਾਗ

PAGE NO.:

DATE: / /20

$$15 \div 5 = 3$$

$$\begin{array}{r} 3 \overline{)15} \\ \underline{-15} \\ 0 \end{array}$$

$$(-12) \div 2 = -\frac{12}{2} = -6$$

$$\begin{array}{r} 6 \overline{)12} \\ \underline{-12} \\ 0 \end{array}$$

- ① ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪਿਛਾਤਮਕ ਮੈਥਰਨ ਮੈਥਿਕਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਨਾਤਮਕ ਮੈਥਰਨ ਮੈਥਿਕਾ ਨਾਲ ਭਾਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਧਨਾਤਮਕ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਭਾਗ ਕਰਾਂਗੇ ਪਰ ਭਾਗਦਾਰ ਇੱਕ ਉੱਤਰ ਧਰੀ ਮੈਥਿਕਾ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ - (ਘਟਾਓ) ਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ।

- ② ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਧਨਾਤਮਕ ਮੈਥਰਨ ਮੈਥਿਕਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਿਛਾਤਮਕ ਮੈਥਿਕਾ ਨਾਲ ਭਾਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਗਦਾਰ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਹੋਵੇਗਾ, - (ਘਟਾਓ) ਹੋਵੇਗਾ।

$$50 \div (-5) = \frac{50}{-5} = -10$$
$$\begin{array}{r} 10 \overline{)50} \\ \underline{-50} \\ 0 \end{array}$$

③ $a \div (-b) = (-a) \div b$

④ $(-a) \div (-b) = a \div b$

⑤ $a \div 1 = a$

$$(-8) \div 1 = -8$$

$$5 \div 1 = 5$$

Ex. 1.4

(1) ਹਰੇਰ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ:

$$(a) (-30) \div 10 = \frac{-30}{10} = -3$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ 10 \overline{) 30} \\ \underline{-30} \\ 0 \end{array}$$

$$(b) 50 \div (-5) = \frac{50}{-5} = -10$$

$$\begin{array}{r} 10 \\ 5 \overline{) 50} \\ \underline{-50} \\ 0 \end{array}$$

$$(c) (-36) \div (-9)$$

$$= \frac{-36}{-9} = \frac{36}{9} = \frac{4}{1} = 4$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ 9 \overline{) 36} \\ \underline{-36} \\ 0 \end{array}$$

ਇੱਥੇ ਘਟਾਓ ਜਿੰਨਾ (ਅਸੀਂ 36 ਤੋਂ) ਕੱਟੇ ਗਏ/ਖਤਮ 36 ਹੋ ਗਏ

$$(e) 13 \div [(-2) + 1]$$

$$= 13 \div [-2 + 1]$$

$$= 13 \div (-1)$$

$$= \frac{13}{-1} = -13$$

ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੈਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਯੋਗ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਭਾਗ ਕਰੋ।

ਜਿੰਨਾ ਦਾ ਪਿਲਾਅ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

$$(f) \quad 0 \div (-12) = \frac{0}{-12} = 0$$

0 (ਸਿਫ਼ਰ) ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

$$\begin{aligned} (g) \quad & (-31) \div [(-30) + (-1)] \\ &= (-31) \div [-30 - 1] = (-31) \div (-31) \\ &= \frac{+31}{+31} = 1 = 1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (h) \quad & [(-36) \div 12] \div 3 \\ &= \left[\frac{-36}{12} \right] \div 3 \\ &= (-0) \div 3 \\ &= 0 \div 3 = 0 \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ 12 \overline{) 36} \\ \underline{-36} \\ 0 \end{array}$$

$\left[\because \text{ਜੀਓ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ} \right]$

$$\begin{aligned} (i) \quad & [(-6) + 5] \div [(-2) + 1] \\ &= (-6 + 5) \div (-2 + 1) = (-1) \div (-1) \\ &= \frac{+1}{+1} = 1 \end{aligned}$$

② a, b, c ਦੇ ਲਈ ਜੋੜ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋੜ ਮੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ
ਜੋੜ ਦੇ ਲਈ $a \div (b+c) \neq (a \div b) + (a \div c)$
ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪਤਾ ਕਰੋ:-

① $a = 12, b = -4, c = 2$

$$a \div (b+c) \neq (a \div b) + (a \div c)$$

$$\begin{aligned} \text{ਖੱਬਾ ਪਾਸਾ} &= a \div (b+c) = 12 \div (-4+2) \\ &= 12 \div (-2) \end{aligned}$$

$$= \frac{12}{-2} = -6$$

$$\text{ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ} = (a \div b) + (a \div c)$$

$$= [12 \div (-4)] + (12 \div 2)$$

$$= \frac{12}{-4} + \frac{12}{2}$$

$$= -3 + 6 = 3$$

$$\text{ਖੱਬਾ ਪਾਸਾ} \neq \text{ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ}$$

$\therefore$ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ।

② $a = -10, b = 1, c = 1$

ਚੈਕ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ।

7th

27/4/20

PAGE NO.:

DATE: / /20

(3) भारी महारतें हैं वैसे :-

(a) $369 \div 1 = 369$

(b) $(-75) \div 75 = -1$

(c) $(-206) \div (-206) = 1$

(d) $-87 \div (-1) = 87$

(e) $-87 \div 1 = -87$

(f) $-48 \div 48 = -1$

(g) $20 \div (-10) = -2$

(h) $(-12) \div 4 = -3$

(1) चॉकलेट खिचें और भारी महारतें उन्हें दें।

(2) पैसे काफ़ी चुकी करें।

(3) 2-20 उन्हें पठाइए जो रिफ़ में लार करें।

STAY HOME # STAY SAFE

Amarpreet Singh